

PROMEMORIADatum
2012-04-27Diarienummer
131-296639-12/113

Delrapport

Skatteplanering med ränteavdrag i företag inom välfärdssektorn

PROMEMORIA

Datum
2012-04-27Diarienummer
131-296639-12/113

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	SAMMANFATTNING	3
2	INLEDNING	5
2.1	Uppdraget	
2.2	Behandling av uppdraget	
3	URVAL OCH GENOMFÖRANDE	6
4	RÄTTSLIGA FRÅGOR	8
4.1	Räntenivåer på ägarlån	
4.2	Ränteavdragsbegränsning – interna andelsöverlåtelser	
5	VAD KARTLÄGGNINGEN VISAR	10
5.1	Allmän beskrivning av undersökta fall	
5.1.1	Risikkapitalstrukturer	
5.1.2	Bolagsskatt	
5.1.3	Byte till brutet räkenskapsår	
5.1.4	Interna andelsöverlåtelser	
5.2	Beskrivning av några särskilda fall	
5.2.1	Fall 1	
5.2.2	Fall 2	
6	DISKUSSION	18
6.1	Avviker välfärdssektorn från övriga delar av näringslivet?	
6.2	Rishtagande och lönsamhet	
6.3	Konsekvenser av den föreslagna räntelagstiftningen från 2013	
6.4	Behov av ytterligare regleringar	
7	SLUTSATSER	22

PROMEMORIADatum
2012-04-27Diarienummer
131-296639-12/113**1 SAMMANFATTNING**

Regeringen har den 1 december 2011 (Fi2011/4971) uppdragit åt Skatteverket att kartlägga och analysera förekomsten av skatteplanering i företag inom välfärdssektorn, särskilt vad avser skatteplanering med ränteavdrag. Skatteverket ska även särskilt granska företag inom denna sektor. I denna delrapport lämnas en första analys vad avser skatteplaneringen med ränteavdrag.

Välfärdssektorn har i uppdragsbeskrivningen exemplifierats med vård, skola och omsorg, dvs. verksamheter inom områden som i huvudsak finansieras med skattemedel. Vid kartläggningen har inkluderats apotek, även om försäljningen till viss del avser varor som inte finansieras med offentliga medel. Däremot har inte medtagits företag som exempelvis tillverkar och säljer sjukvårdsmaterial eller läkemedel, eftersom dessa enbart indirekt finansieras med skattemedel.

De flesta företag som kan hänföras till välfärdssektorn driver verksamheten i fristående företag som inte ingår i en koncern. Många av dessa företag är ganska små och kan avse t.ex. en förskola eller en vårdcentral. Dessa företag och även svenskägda koncerner antas normalt inte utnyttja räntor i skatteplaneringssyfte. Dessa företag bedöms stå för ungefär två tredjedelar av den totala omsättningen hos välfärdsbolagen.

I urvals- och analysarbetet har ett antal koncerner som bedöms utnyttja räntor för skatteplanering valts ut genom en riskanalys. En fördjupad kontroll i form av skrivbordsgranskning eller revision har påbörjats hos 23 koncerner med ränteavdrag. Storleksmässigt är dessa både mycket stora och ganska små koncerner. Flertalet av dessa kontrolleras av riskkapitalbolag (Private Equity). De största av dessa koncerner är tunga aktörer inom det privata ägandet inom sektorerna vård, omsorg, skola och apotek.

Utgångspunkten för kontrollen har i första hand varit utredning av räntenivåer på ägarlån. Skälet till detta är att sådana ägarlån regelmässigt förekommer vid riskkapitalförvärv. I andra hand har undersökts om interna andelsöverlåtelse ägt rum och om ränteavdragsbegränsningslagen från 2009 i så fall är tillämplig¹.

Endast ett fåtal av utredningarna har ännu avslutats. Med utgångspunkt från vad som hittills framkommit vid dessa utredningar kan ändå slutsatser dras om hur räntor används för skatteplanering inom välfärdssektorn.

Förvärvsstrukturer vid förvärv av koncerner inom välfärdssektorn skiljer sig inte från dem som förekommer generellt vid företagsförvärv. Detta innebär att vid förvärv, främst av riskkapitalbolag, arrangeras en förvärvsstrukturer med hög belåning hos ett svenskt förvärvsbolag. Ränteavdragen, som avser såväl lån från

¹ 24 kap. 10 a – e §§ Inkomstskattelagen

PROMEMORIA

Datum
2012-04-27

Diarienummer
131-296639-12/113

ägare som banker, är så stora att de oftast eliminerar skatteunderlagen hos de förvärvade välfärdsbolagen.

Av de undersökta koncernerna uppgår de årliga ränteavdragen avseende förvärvslån till ungefär 2,8 miljarder kronor, varav räntorna på ägarlånen uppgår till cirka 1,9 miljarder kronor. Detta är en preliminär uppgift där uppgift saknas för några koncerner. Av dessa koncerner betalar ett fåtal bolagsskatt av någon betydelse, trots att flera av verksamheterna genererar goda vinster. Inom vissa koncerner har dessutom byggts upp stora skattemässiga underskott, totalt ungefär 2,7 miljarder kronor, vilka kan utnyttjas mot vinster under kommande år utan begränsning. Detta kan jämföras med de positiva skatteunderlag som redovisats av sex koncerner vid den senaste taxeringen med totalt något mer än 200 miljoner kronor.

Med undantag av tre koncerner, som helt eller delvis ägs av ett svenskt investmentbolag, ligger ägandet av de undersökta välfärdskoncernerna utanför Sverige. I de flesta fall ägs välfärdskoncernerna från Jersey, Guernsey eller Luxemburg.

Flertalet av de undersökta välfärdskoncernerna använder sig av ägarlån från Jersey, Guernsey och Luxemburg för att få fullt ränteavdrag i Sverige samtidigt som ingen beskattning sker av ränteinkomsten hos det långivande koncernbolaget. Det bedöms att ägarlånen står för en högre andel av förvärvsfinansieringen av välfärdskoncerner jämfört med riskkapitalförvärv i övrigt. Det noteras att även ett svenskt investmentbolag kan använda liknande lånestrukturer för att eliminera bolagsskatten hos förvärvade koncerner.

Kartläggningen indikerar att vid förvärv av företag/koncerner inom välfärdssektorn är riskkapitalbolagen mer aktiva än vid förvärv inom näringslivet i allmänhet.

Riskkapitalförvärven bedöms vara skatteoptimerade med mycket hög förvärvsbelåning och utnyttjande av intern utlåning med höga räntenivåer via skatteparadis². Detta accentueras ytterligare genom att vissa koncerner utnyttjar förkortning av räkenskapsår för att optimera effekten av ränteavdragen redan under förvärvsåret.

Den räntelagstiftning som föreslås gälla från 2013 bedöms få en starkt begränsande effekt på etableringen av ägarlån. Däremot kan förväntas att välfärdskoncernerna även i framtiden kommer att betala låg eller ingen bolagsskatt i Sverige beroende på räntebelastningen avseende de betydande banklånen och till följd av att koncernerna kan utnyttja skattemässiga underskott

² Begreppet skatteparadis används i denna rapport synonymt med jurisdiktioner med låg eller ingen beskattning

PROMEMORIADatum
2012-04-27Diarienummer
131-296639-12/113

som byggts upp under tidigare år. Som regelsystemet är utformat blir beskattningen av en koncern helt olika om den förvärvats av riskkapitalbolag eller om den exempelvis ligger på börsen. Om en mer neutral beskattning är önskvärd måste även ränteavdrag på externa lån vid förvärv innefattas i regelsystemet.

2 INLEDNING

Skatteverket har under flera år undersökt olika lånestrukturer som byggts upp inom koncerner, främst vid interna eller externa andelsförvärv. I en rapport från januari 2008 har beskrivning skett av sådana lånestrukturer med särskild inriktning på ”interna räntesnurror”³. Regeringen har i regleringsbrevet för åren 2009-2011 gett Skatteverket i uppdrag att göra en bredare kartläggning av förekomsten av ränteavdrag i företagssektorn och utvärdera behovet av ytterligare avdragsbegränsningar samt att också redovisa hur de nya ränteavdragsbegränsningsreglerna från 2009 fungerar i praktiken. Skatteverket har under dessa år lämnat tre rapporter till regeringen.⁴

Skatteverkets kartläggning har visat att skatteplanering med räntor är frekvent och också avser mycket stora belopp. Vid kartläggningen av interna räntesnurror 2007 framkom att ränteavdrag skedde med 25 miljarder kronor per år. Skatteverkets bedömning är att interna lån vid externa andelsförvärv avser ännu större belopp. Det grundläggande draget för ränteuppläggen är att interna ränteströmmar skapas, där skatteunderlaget i Sverige minskar med ränteavdraget, medan ingen beskattning av räntan sker i det andra landet. Det finns många sätt att undvika beskattning av räntan, men de vanligaste är att använda skatteparadis eller s.k. hybridföretag eller hybridinstrument, som t.ex. kan beskattas på ett sätt i ett land och inte beskattas alls i ett annat land.

Skatteverket genomförde 2011 en studie av riskkapitalförvärv. De undersökta förvärven avsåg fyra svenskkontrollerade riskkapitalbolags samtliga förvärv av svenska portföljbolag de senaste åren. Undersökningen visade att de svenska bolagen i 23 av 25 förvärvade koncerner inte betalade någon bolagsskatt efter förvärven. Orsaken till detta var att vinsterna i bolagen kunde elimineras genom de ränteavdrag som skapades vid riskkapitalbolagens lånefinansiering av bolagsförvärven.

I media har särskilt observerats att även privata företag inom välfärdssektorn har byggt upp lånestrukturer där ränteavdrag sker i Sverige med full avdragsrätt, medan långivande koncernbolag i utlandet inte beskattas för ränteinkomsten.

³ ”Ränteupplägg – slutrapport”, 2008-01-31, Storföretagsskattekontoret

⁴ ”Ränteavdrag i företagssektorn”, 2009-12-14

”Ränteavdrag i företagssektorn – fortsatt kartläggning”, 2011-03-14

”Ränteavdrag i företagssektorn – fortsatt kartläggning”, 2011-12-19

PROMEMORIADatum
2012-04-27Diarienummer
131-296639-12/113

Detta innebär att vinster som skapas genom skattefinansierad verksamhet oftast blir obeskattade.

2.1 Uppdraget

Av regeringens uppdrag framgår att Skatteverket ska *kartlägga* och *analysera* förekomsten av skatteplanering inom välfärdssektorerna, såsom t.ex. vård, skola och omsorg. I kartläggningen ingår även att uppskatta frekvensen och omfånget av skatteplaneringen. Skatteplanering med ränteavdrag inom nämnda sektor ska uppmärksammas särskilt. I denna del av uppdraget ska redovisningen innehålla uppgift om nivån på räntesatsen och storleken på ränteavdragen samt hur skatteplaneringen fördelar sig mellan interna och externa förvärv respektive mellan interna och externa lån. Som ett led i uppdragets genomförande ska Skatteverket, utöver kartläggningen, särskilt *granska* företag inom välfärdssektorerna. Uppdraget vad gäller kartläggningen av förekomsten av skatteplanering med ränteavdrag ska redovisas den 30 april 2012. Slutredovisning av uppdraget ska ske senast den 31 december 2012.

2.2 Behandling av uppdraget

Välfärdssektorn har vid denna kartläggning definierats som verksamheter inom områdena vård, skola och omsorg, som helt eller till huvudsaklig del direkt finansieras med skattemedel. I urvalet har därför medtagits t.ex. apotek och ambulanstransporter, men inte företag som exempelvis säljer sjukvårdsmaterial eller läkemedel.

Från den totala populationen av företag inom välfärdssektorn har 23 koncerner med förmodad ränteproblematik identifierats. Två av dessa har tidigare utretts och avslutats, medan revisioner avseende ytterligare två koncerner pågår sedan tidigare. Eftersom uppdraget kräver en hög grad av skyndsamhet har de flesta av de nya utredningarna inletts genom att brev med frågor tillställts bolagen, s.k. skrivbordsutredningar. Om det finns anledning att tro att det finns en skatteproblematik kommer sådana utredningar att ske genom revision. En kompletterande redovisning av räntekartläggningen kommer att ske i slutrapporten i december 2012.

3 URVAL OCH GENOMFÖRANDE

Inledningsvis har följande branscher bedömts ingå i välfärdssektorn.

- Apotekshandel
- Förskola, grundskola, gymnasium
- Eftergymnasial utbildning, högskola

PROMEMORIADatum
2012-04-27Diarienummer
131-296639-12/113

- Hälso- och sjukvård
- Tandvård
- Medicinsk laboratorieverksamhet
- Ambulanstransporter och ambulansvård
- Fysioterapeutisk verksamhet, annan öppen hälso- och sjukvård utan läkare
- Vård och omsorg i olika boendeformer
- Assistansbolag
- Hemtjänst o dyl., öppna sociala insatser

Med utgångspunkt från näringsgrenskoder (SNI-koder) kopplade till dessa branscher har gjorts datakörningar från Skatteverkets egna företagsregister. Alla privata bolag inom välfärdssektorn har därefter koncernvis redovisats i excelsammanställningar. Med hänsyn till att SNI-koderna inte alltid är tillförlitliga har kompletteringar skett med uppgifter från tidningar, hemsidor osv. Detta koncernurval innebär att singelbolag inte medtagits i den fortsatta analysen. Orsaken till denna begränsning är att ränteupplägg i princip kräver en koncernstruktur.

För att välja ut de koncerner som är av störst intresse för analys av ränteproblematik har i nästa steg sammanställts de koncerner som haft räntekostnader av viss betydelse kombinerat med uppgifter om ägande, omsättning, vinster m.m. I detta manuella urvalsarbete, som fått ske skyndsamt, har uppgifter hämtats från inkomstdeklarationer, årsredovisningar, hemsidor m.m. Ingen kontakt har tagits med företagen under denna del av urvalsprocessen.

Urvalsprocessen har i detta andra steg inneburit en analys som till stor del byggt på erfarenheten hos de handläggare som utfört arbetet. Flertalet koncerner har valts bort som inte intressanta ur ett ränteperspektiv. De koncerner som filtrerats fram har redovisats både verbalt och i form av excelsammanställningar av centrala faktauppgifter.

Ett slutligt urval har därefter skett i ett sista steg innan koncernerna fördelats ut till handläggare för utredning. Totalt har 23 koncerner ansetts vara intressanta för fortsatt analys, varav 19 avser stora koncerner som hanteras av storföretagsregionen. Några koncerner har valts bort för utredning därför att (riskkapital)förvärv skett så sent att inkomstdeklaration ännu inte lämnats (2011-2012). Dessa omnämns dock i avsnitt 5 nedan.

Med hänsyn till kravet på stor skyndsamhet har flera av utredningarna påbörjats genom att skriftliga frågor ställts till företagen. Svaren på dessa frågor bedöms ge underlag för att se om det finns skattefrågor att utreda vidare, i första hand genom revision.

PROMEMORIADatum
2012-04-27Diarienummer
131-296639-12/113

Full information har inte varit möjlig att erhålla avseende en del av de undersökta koncernerna, åtminstone inte i detta preliminära skede av utredningen. I första hand har detta avsett uppgifter om långgivare, räntenivå och hur det utländska koncernbolaget beskattas för den mottagna räntan. Den sistnämnda frågan har koncernerna oftast inte besvarat. Koncernerna anser att Skatteverket inte har rätt att kräva sådan information. Genomgående har koncernlånen upptagits i samband med externa andelsförvärv och då finns det ingen lag som uppställer krav på hur beskattningen sker hos långgivaren. Enligt gällande bestämmelser kan fri upplåning ske exempelvis från koncernbolag i skatteparadis, utan att ränteavdraget kan vägras. Det enda undantaget från detta är de fall då lånemedlen används för att förvärva andelar internt inom koncernen. Enligt det framlagda lagförslaget, som föreslås gälla från 2013 utvidgas dock ränteavdragsbegränsningen till att gälla alla interna lån, oavsett hur pengarna används.

Information som koncerner valt att inte lämna till Skatteverket kan i många fall vara möjlig att få genom att begära s.k. handräckning hos behörig myndighet i andra länder. Det måste dock vara en skattefråga som har skattemässig betydelse eller får beskattningskonsekvens i Sverige. Vid denna kartläggning har handräckning hittills inte utnyttjats.

Vid sammanställningen av de koncerner som utretts har i de flesta fall gjorts en bedömning av hur beskattning sker hos långgivaren utifrån de kunskaper och erfarenheter som finns hos Skatteverket.

4 RÄTTSLIGA FRÅGOR

4.1 Räntenivåer på ägarlån

Många av de välfärdskoncerner som studerats närmare har förvärvats genom uppbyggande av finansieringsstrukturer som innebär att både ägarlån och externa lån finansierat förvärvet. I dessa förvärvsfall är det i första hand räntenivån på ägarlånen som är av störst intresse att utreda. Det nya lagförslaget om ränteavdragsbegränsning innebär att avdragsrätten för räntan på sådana ägarlån helt kan vägras. Emellertid gäller detta inte för de taxeringar som utreds som underlag för denna rapport.

När det gäller prissättning av räntor har Skatteverket under några år ifrågasatt de höga räntor som tillämpas på ägarlån vid riskkapitalförvärv, oftast mellan 12-16 %. Det gäller i flera fall mycket stora belopp och vid 2009 och 2010 års taxeringar har beslut fattats som inneburit ett underkännande av avdrag för räntekostnader m.m. med mer än 2 700 miljoner kronor. Två av dessa fall avser koncerner som verkar inom vårdsektorn. Hittills har ett mindre antal fall prövats av domstol, varav ett avser en stor vårdkoncern. Förvaltningsrätten har, i de fall

PROMEMORIADatum
2012-04-27Diarienummer
131-296639-12/113

som prövats, genomgående delat Skatteverkets uppfattning att den marknadsmässiga räntan ska ligga på betydligt lägre nivåer, 7-8 % och i något fall 5-6 %.

I de rättsprocesser som pågår hänvisar företagen till externa s.k. mezzaninelån, till jämförelsestudier utförda i efterhand av konsultbyråer och till utlåtanden från professorer. Skatteverket anser att jämförelsen med mezzaninelån eller med högrisklån på den amerikanska obligationsmarknaden, som företagen jämför med, inte är möjlig att göra. Skälet till detta är att ägarlånen vid riskkapitalförvärv normalt inte är högrisklån trots den höga skuldsättningen av förvärvsbolagen. Riskkapitalbolagens förvärv av mogna bolag med normalt goda kassaflöden arrangeras med hög förvärvsbelåning som är noga anpassad till de förvärvade bolagens kassaflöde och betalningsförmåga. Kreditrisken på ägarlånen är begränsad genom ägarens insyn, kontroll och indirekta säkerheter i dotterbolagskoncernen. Detta synsätt har också bekräftats av Högsta Förvaltningsdomstolen i det s.k. Diligentia-målet (målnr 2483-2485-09). Därutöver begränsas kreditrisken genom att ägaren - till skillnad från banker och andra externa långivare - åtnjuter ett betydande skattearbitrage till följd av att långivaren inte beskattas för räntan samt att ägaren har en betydande positiv uppsida på investeringen (ofta räknar riskkapitalbolagen på en årlig avkastning vid avyttring med 15-20 %).

I den mediala debatt som förekommit har några företrädare för riskkapitalbolag som investerat i välfärdssektorn uppgett att de avser att avveckla ägarlånen. Detta har dock ännu inte kunnat iakttas i de deklARATIONER eller årsredovisningar som lämnats av dessa koncerner.

4.2 Rän-teavdragsbegränsning – interna andelsöverlåtelser

Skatteverket utredde under 2007 fall av interna s.k. räntesnurror, där koncerninterna omflyttningar av bolag finansierades med interna lån där koncernbolaget, som uppträdde som långivare, inte beskattades för räntan. Därvid identifierades ett drygt 70-tal fall där den totala årliga räntan uppgick till c:a 25 miljarder kronor. En rapport skrevs om detta (se fotnot 3) och den följdes av en promemoria, där Skatteverket föreslog lagstiftning mot interna räntesnurror. Detta ledde till en lagstiftning mot dessa konstlade förfaranden. Lagen avseende begränsning av rän-teavdrag har varit i kraft från 2010 års taxering och innebär i stora drag följande.

Om ett företag förvärvar ett annat företag inom en intressegemenskap och finansierar förvärvet genom att uppta lån från ett företag inom intressegemenskapen där räntan beskattas med mindre än 10 % är räntan inte avdragsgill. I undantagsfall kan rän-teavdrag medges även om beskattningen hos långivaren understiger 10 % om bolaget kan visa att såväl förvärvet som lånet

PROMEMORIA

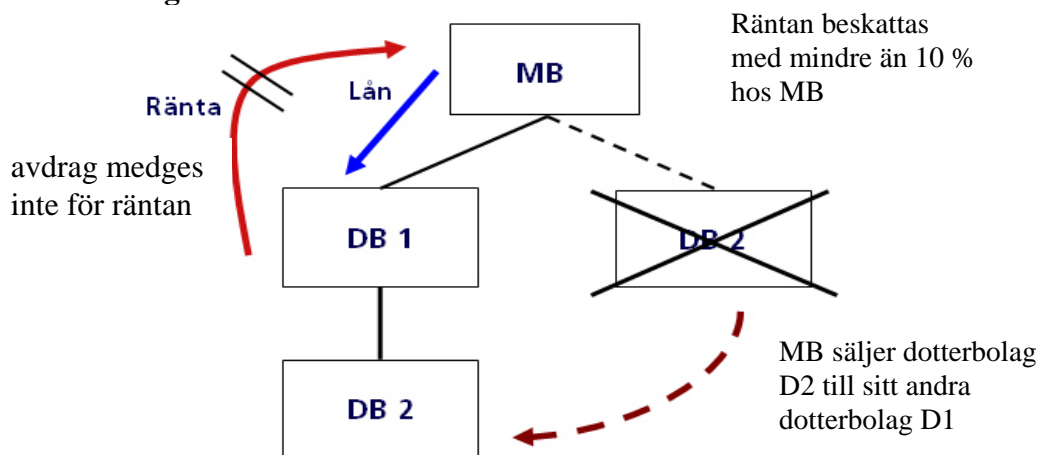
 Datum
 2012-04-27

 Diarienummer
 131-296639-12/113

huvudsakligen (> 75 %) är affärsmässigt motiverade. I lagen finns också några bestämmelser som riktar sig mot kringgåenden.

Ett enkelt exempel kan illustrera detta (figur 1).

Figur 1

Interna andelsöverlåtelser, som kan vara i strid med den nuvarande ränteavdragsbegränsningslagen, verkar vara mindre vanliga vid uppbyggande av räntestrukturer inom koncerner som bedriver skattefinansierad verksamhet. I dessa fall reduceras skatteunderlaget helt eller delvis med de lån som upptas internt och från banker i samband med de externa andelsförvärven. Sådana lån omfattas inte av lagen.

Det nyligen presenterade lagförslaget om begränsning av avdrag för räntor, som är avsett att gälla från 2013, får en helt annan inverkan på de riskkapitalstrukturer som används vid förvärv av välfärdsbolag. Enligt dessa bestämmelser kan avdrag för ränta på ägarlån helt vägras om inte huvudsakligen affärsmässiga skäl föreligger.

5 VAD KARTLÄGGNINGEN VISAR

I detta avsnitt beskrivs de iakttagelser som gjorts både på ett mer övergripande plan och på ett fördjupat sätt avseende några enskilda fall. I det efterföljande diskussionsavsnittet förs bl.a. ett resonemang om hur gällande och kommande lagstiftning kan begränsa de skevheter som kan iakttas avseende riskkapitalbolagens förvärvs- och lånestrukturer.

Vid analysarbetet har sammanställts uppgifter avseende de undersökta koncernerna med uppgift om verksamhet, ägande, var ägarlånen kommer ifrån, omsättning och räntekostnader. Det har också skett en kartläggning av koncernerna med avseende på förvärv, lånestrukturer och övriga uppgifter, ex.

PROMEMORIADatum
2012-04-27Diarienummer
131-296639-12/113

taxeringsprocesser. De flesta utredningar är inte färdiga, men det som hittills framkommit ligger till grund för den följande beskrivningen.

5.1 Allmän beskrivning av undersökta fall

Huvuddelen av de privata vårdföretagen drivs av fristående företag som inte ingår i en koncern. Många av dessa företag är relativt små och kan avse t.ex. en enskild vårdinrättning eller en skola. Dessa fristående företag, liksom även helsvenska koncerner, antas normalt inte utnyttja räntor i skatteplaneringssyfte. Någon särskild utredning har därför inte skett avseende dessa företag. Nämnade företag bedöms stå för ungefär två tredjedelar av den totala omsättningen hos välfärdsbolagen.

Stora koncerner inom välfärdssektorn ägs normalt av riskkapitalfonder med säte i andra länder. Några ägs också av ett svenskt investmentföretag. Det är dessa koncerner som oftast utnyttjar finansieringsstrukturer för att utnyttja ränteavdrag för att sänka bolagsskatten. I det följande är det därför dessa förvärvs- och lånestrukturer som beskrivs närmare

5.1.1 Riskkapitalstrukturer

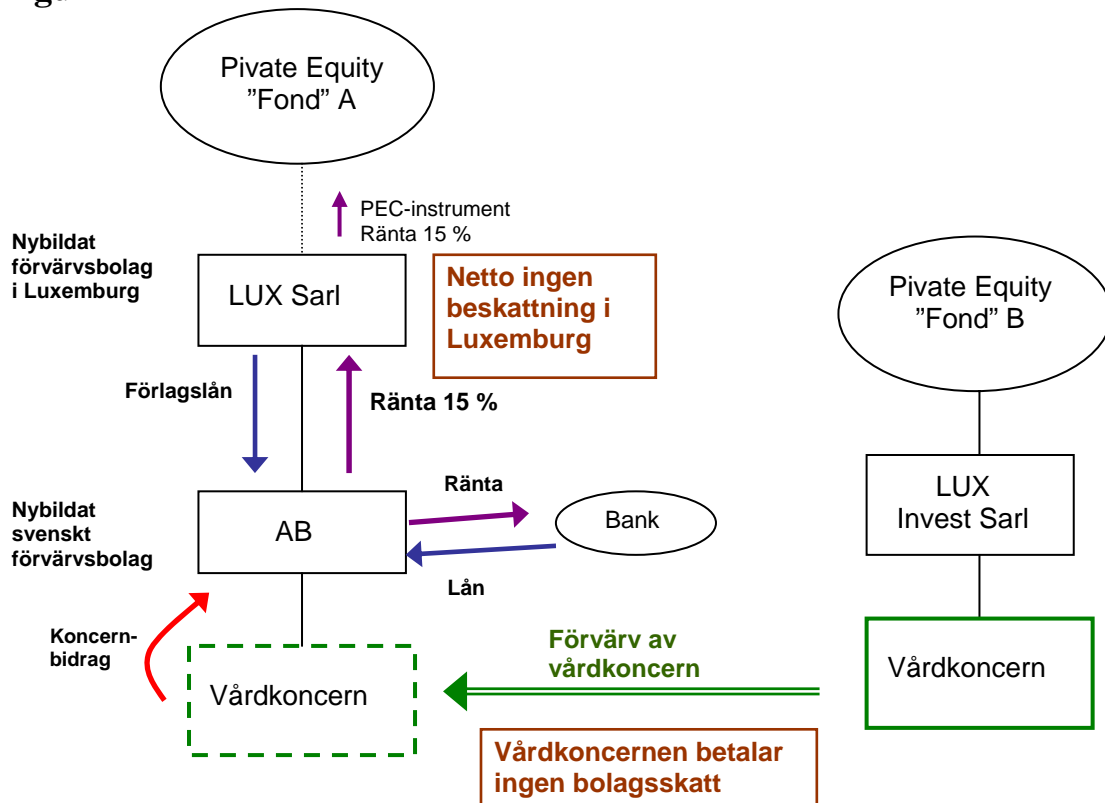
Av de 23 koncerner som studerats närmare har 18 förvärvats av s.k. riskkapitalbolag. De övriga fem ägs av moderbolag i Tyskland (1) och i Finland (1) respektive helt eller delvis av ett svenskt investmentföretag (3). De förvärv som investmentföretaget gjort har stora likheter med riskkapitalförvärv. Riskkapitalbolagens förvärv innebär ofta ett kortsiktigt ägande, där det inte är ovanligt att en riskkapitalfond säljer koncernen vidare till annat riskkapitalbolag efter 3-7 år. Grundstrukturen i förvärven är väldigt likartad, även om detaljerna kan skilja sig åt. I det följande redovisas på ett förenklat sätt ett fall från verkligheten där en vårdkoncern säljs från en riskkapitalfond till en annan.

Det förvärvande riskkapitalfonden (Fond A) har, som vanligt är, byggt upp en förvärvsstruktur med mellanliggande icke rörelsedrivande bolag (holdingbolag), se figur 2 nedan. Begreppet fond är ett något oegentligt begrepp, eftersom det ofta är fråga om ett samgående i form av avtal (exempelvis Limited Liability Company) mellan företrädare för riskkapitalbolaget, investerare m.fl. Denna bild visar bara en begränsad del av de mellanliggande bolagen. För att få en full skattemässig effekt utses det nybildade holdingbolaget i Sverige (AB) till förvärvsbolag, som finansieras nästan uteslutande med lån. Lånen kommer dels från banker och andra utomstående långgivare och dels från den nye ägaren. Det är inte ovanligt att minst två svenska holdingbolag finns med i ägarstrukturen.

PROMEMORIA

 Datum
 2012-04-27

 Diarienummer
 131-296639-12/113

Figur 2

AB:s ränteavdrag avseende ägarlån och banklån är så stora att de överstiger de vinster som genereras inom vårdkoncernen. För att kvitta vinsterna mot ränteavdragen lämnar vårdkoncernen koncernbidrag till AB. Koncernbidraget är skattemässigt avdragsgillt hos vårdkoncernen, medan det är skattepliktigt hos AB, där kvittningen sker.

I Luxemburg sker ingen faktisk beskattning. Det finns olika sätt att organisera långivningen så att det inte blir någon beskattning i Luxemburg. I detta fall har LUX tagit upp motsvarande lån från sin bakomliggande ägare genom att utge s.k. PEC-instrument (Preferred Equity Certificates). Detta instrument är ett s.k. hybridinstrument och kan utnyttjas för att uppnå olika beskattningseffekter i olika länder. LUX kan i detta fall betrakta räntebetalningen till ägarna som ett skattemässigt ränteavdrag. Däremot kan ägarna, enligt vad Skatteverket erfar, betrakta mottagen betalning som skattefri utdelning.

Många riskkapitalbolag väljer att i stället placera långgivaren till ägarlånen på någon av de engelska kanalöarna Jersey eller Guernsey för att helt undvika

PROMEMORIADatum
2012-04-27Diarienummer
131-296639-12/113

beskattning av räntan, eftersom dessa jurisdiktioner saknar inkomstbeskattning av sådana inkomster. Denna placering av lånen är naturlig i de fall riskkapitalbolagen även har sin fond på någon av dessa öar. Bland välfärdskoncernerna finns dock några fonder som är placerade på kanalöarna, men ändå valt att låta ägarlånen lämnas från Luxemburg.

Det svenska investmentbolaget, som äger tre av välfärdskoncernerna (en genom 50 % ägande) har också byggt upp en motsvarande räntestruktur för att minimera beskattningen hos vårdkoncernen. I de fall som kunnat utredas har ägarlånen slussats från investmentbolaget som då i praktiken inte beskattas för räntan genom att bolaget medges fullt avdrag för utdelning till bakomliggande aktieägare. Investmentbolaget kan därmed uppnå samma skatteeffekter som riskkapitalbolagen.

Av de undersökta koncernerna har åtta koncerner placerat långivningen av ägarlånen i Luxemburg. Sex av koncernerna har i stället valt skatteparadisen Jersey och Guernsey, medan tre koncerner slussar lånen från ett investmentbolag. I tre fall saknas ännu uppgift om långivare, men ägandet är i dessa fall etablerat i Jersey, Cayman Islands och Guernsey, så det kan antas att ägarlånen kommer från dessa skatteparadis. En koncern, som ägs av det svenska investmentbolaget, har 2010 och under tidigare år kontrollerats av ett riskkapitalbolag som använt Luxemburg som långivarland.

De skatteoptimerade förvärvsstrukturerna bygger således på två byggstenar. För det första skapas en nedtryckt förvärvsfinansiering (s.k. push-down) hos ett svenskt holdingbolag där skuldsättningen är så hög att räntorna helt eller delvis raderar ut beskattningsunderlaget hos den köpta koncernen. Den andra byggstenen är att ägarlånen sker från ett koncernbolag som inte beskattas för räntan. Därmed skapas en skatteförmån som skapar ytterligare vinster för riskkapitalbolaget. Genom att räntan ofta läggs på en mycket hög nivå, ofta 12-15 %, ökar den skattemässiga effekten ytterligare. Normalt betalas inte räntan kontant utan läggs till skulden, vilket leder till att ränteströmmen kan fördubblas på en femårsperiod.

De medel som tillskjuts fonden av investerare m.fl. används för att lämna ägartillskott och lån till det svenska holdingbolag som uppträder som förvärvsbolag, ofta slussat via annat svenskt holdingbolag. Förvärvsbolaget använder dessa medel samt bankmedel till att betala köpeskillingen för den vårdkoncern som förvärvas. Säljare kan vara aktieägare i en börsnoterad koncern eller enstaka fysiska aktieägare i ett mindre fåmansföretag. Det kan också vara en annan riskkapitalfond. I dessa fall går pengarna således direkt vidare till de tidigare ägarna och inte till verksamheten inom vårdkoncernen.

PROMEMORIA

 Datum
2012-04-27

 Diarienummer
131-296639-12/113

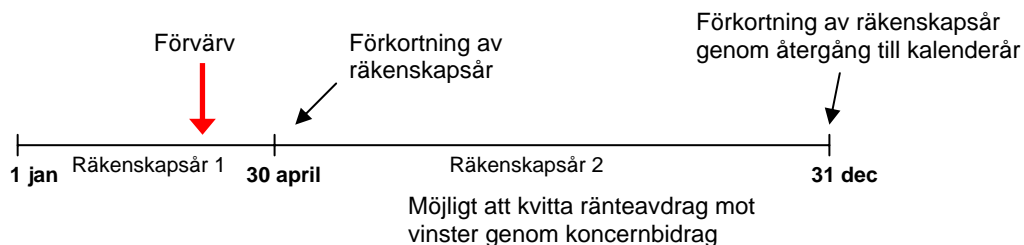
5.1.2 Bolagsskatt

Av de 23 undersökta koncernerna betalar 17 koncerner ingen eller obetydlig bolagsskatt vid den senaste taxeringen, medan sex koncerner betalar mellan 4 och 15 miljoner kr i bolagsskatt. Att de flesta koncerner betalar ingen eller mycket låg bolagsskatt kan ses som anmärkningsvärt eftersom flera av koncernerna redovisar höga rörelsevinst, vilka genom utdelning och räntebetalningar förs upp till ägarna. Detta bekräftar den bild av vad som händer vid riskkapitalförvärv som tidigare redovisats av Skatteverket i en studie, se avsnitt 2 ovan.

5.1.3 Byte till brutet räkenskapsår

Som tidigare nämnts är riskkapitalbolagens förvärv ofta skatteoptimerade. Genom att skapa en förvärvs- och lånestruktur, som leder till att en hög skuldsättning trycks ner till den förvärvade koncernen, kan vinsterna normalt elimineras. Det finns dock ett problem för det år då förvärvet sker. Koncernbidragsreglerna innebär att koncernbidrag bara kan lämnas om bolagen är helägda under hela året. Detta innebär att om en vinstgivande koncern med kalenderår som räkenskapsår (vilket är det vanliga) anskaffas i mars, så kan inte vinsterna under hela räkenskapsåret fram till och med december kvittas mot räntorna. Bolagsskatt måste i sådana fall betalas för välfärdsföretagens vinster detta år.

Flera riskkapitalbolag, däribland några av de största aktörerna inom välfärdssektorn, har funnit ett sätt att kringgå koncernbidragsreglerna och optimera effekten av ränteavdragen. Det går till på så sätt att de nystartade holdingbolagen bildas med ett s.k. brutet räkenskapsår (i både Sverige och utlandet), exempelvis den 30 april. Därefter begär koncernen tillstånd hos Skatteverket att ändra räkenskapsåret för den köpta välfärdskoncernen till den 30 april för att anpassa räkenskapsåret till sin ägare, dvs. de nybildade holdingbolagen. Därmed kan koncernen från den 1 maj kvitta koncernbidragen mot ränteavdragen, se figur 3 nedan.

Figur 3

Det är vanligt att koncernen återgår till kalenderår redan under förvärvsåret. Detta medför att koncernen då måste upprätta två bokslut, ha två bolagsstämmor, lämna två revisionsberättelser, upprätta inkomstdeklarationer för två taxeringar osv.

PROMEMORIA

 Datum
 2012-04-27

 Diarienummer
 131-296639-12/113

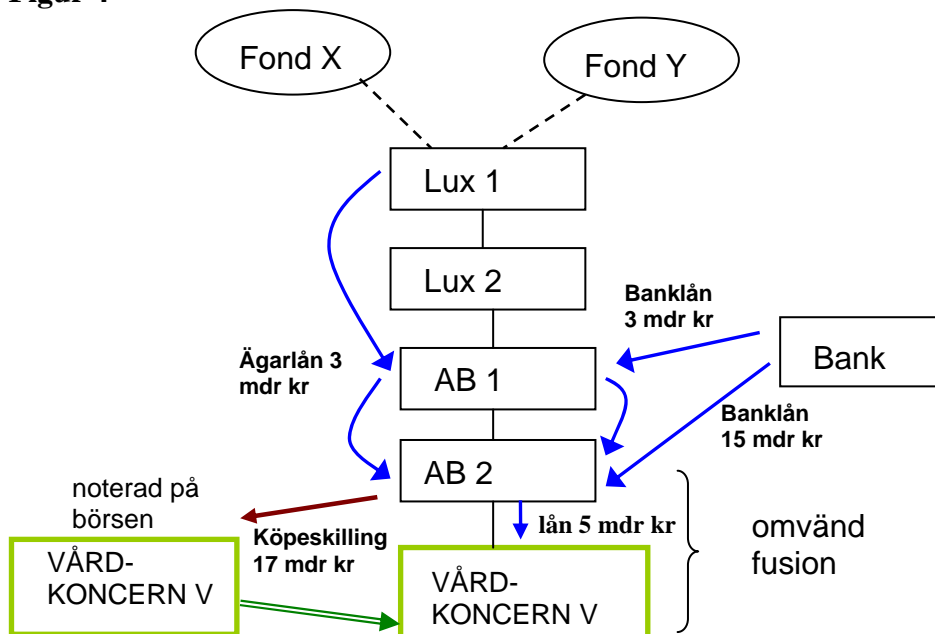
Trots stora kostnader och mycket besvär genomförs ändå processen med räkenskapsårsbyten, eftersom stora skattebetalningar då kan undvikas. Åtta av de undersökta koncernerna har utnyttjat denna möjlighet. En av välfärdskoncernerna har därigenom kunnat minska skatteunderlaget med mer än 700 miljoner kronor.

5.1.4 Interna andelsöverlåtelser

I ett fåtal fall av de undersökta koncernerna finns förmodade interna andelsöverlåtelser som kan innebära att den särskilda lagen om ränteavdragsbegränsningar från 2009 kan vara tillämplig. Utredningarna har ännu inte kommit så långt att det är klart om ränteavdrag ska vägras på denna grund.

5.2 Beskrivning av några särskilda fall
5.2.1 Fall 1

Vårdkoncernen V har 2006/2007 köpts ut från den svenska börsen av riskkapitalfond X kontrollerad av riskkapitalbolag med bas i Sverige och av riskkapitalfond Y kontrollerad av riskkapitalbolag med bas i England för 17 miljarder kronor. Vårdkoncernen V är en av Europas ledande hälso- och sjukvårdskoncerner. En förvävsstruktur har därvid byggts upp där flera holdingbolag, utländska och svenska placerats mellan de ultimata ägarna och den köpta koncernen som framgår av nedanstående bild (figur 4). De siffror som nämns är avrundade.

Figur 4

PROMEMORIADatum
2012-04-27Diarienummer
131-296639-12/113

Det svenska förvärvsbolaget AB 2 har i huvudsak finansierat köpeskillingen genom lån, både ägarlån och banklån. Ägarlånen om knappt 3 miljarder kronor har lämnats från Lux 1 Sarl i Luxemburg till AB 1, som omedelbart lånat ut pengarna på oförändrade villkor till AB 2. Dessa är konvertibla lån (CPEC), löpande under 49 år med en fast ränta på 13 %. CPEC kan användas som s.k. hybridinstrument med olika beskattning i olika länder. Det luxemburgska bolaget har utställt samma typ av instrument med i princip samma villkor till de bakomliggande ägarna. Såvitt Skatteverket bedömer det sker ingen faktisk beskattning av räntan i Luxemburg. Ränteavdragen avseende ägarlånen har uppgått till 1,2 miljarder kronor åren 2006-2010. Till följd av att räntan på ägarlånen inte betalas kontant har ägarlånen numera ökat till över 4 miljarder kr.

Banklån har lämnats till AB 1 med knappt 3 miljarder kr och med ungefär 15 miljarder kr till AB 2. Lånebeloppen har under de första åren både minskat (i samband med försäljning av en underkoncern) och ökat (vid externt förvärv av en koncern). Räntor avseende de externa förvärvslånen har uppgått till ungefär 1,8 miljarder kronor åren 2006-2010.

Under 2007 har en s.k. omvänd fusion skett, varvid samtliga tillgångar och skulder hos AB 2 överförts till Vårdkoncernen. Detta innebär att alla lån nu ligger hos Vårdkoncernen, medan förvärvsbolaget AB 2 upphört att finnas till.

Under 2007 har koncernen ändrat räkenskapsåret till den 30 juni från kalenderår och sedan återgått till kalenderår samma år med bokslut den 31 december. Som framgår av beskrivningen under avsnitt 5.1.3 ovan används detta för att få maximal effekt av ränteavdragen redan under förvärvsåret.

Finansieringskostnader uppgående till drygt 400 miljoner kronor har belastat det svenska förvärvsbolaget.

Inte under något år efter utköpet från börsen har bolagsskatt redovisats hos Vårdkoncernen. Skattemässiga underskott har i stället byggts upp och uppgår till ungefär 1 500 miljoner kr hos Vårdkoncernen.

5.2.2 Fall 2

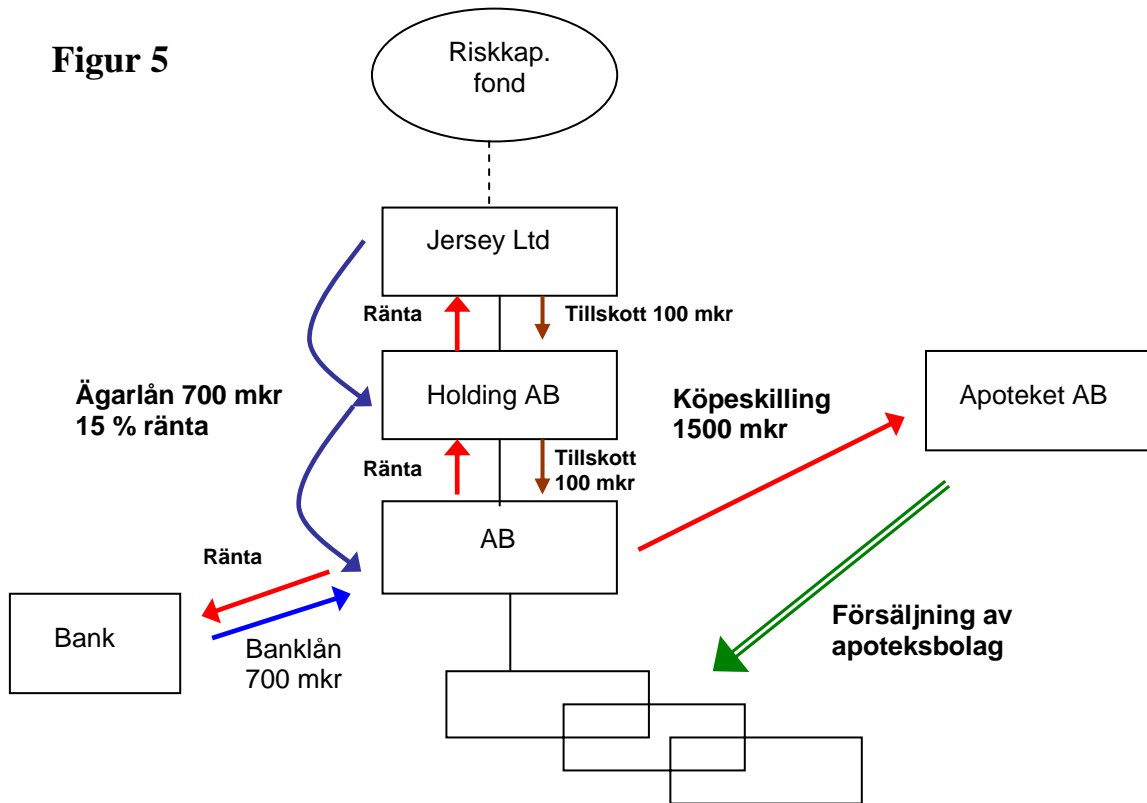
I samband med Apoteket AB:s försäljning av apotek till privata intressenter vid årsskiftet 2009/2010 har två av de största apotekskedjorna förvärvats av riskkapitalfonder med säte på Jersey. Det fall som redovisas nedan avser ett av dessa förvärv. Inför förvärvet har fonden etablerat nybildade holdingbolag, varav ett på Jersey (Jersey Ltd) och två i Sverige (Holding AB och AB), se figur 5 nedan.

PROMEMORIA

Datum
2012-04-27

Diarienummer
131-296639-12/113

Figur 5

Finansieringen av köpeskillingen på 1 500 miljoner kronor har i stora drag skett genom ägarlån från Jerseybolaget med 700 miljoner kronor, med 700 miljoner kronor från bank och med 100 miljoner kronor i form av ägartillskott. Härutöver har en mindre del av finansieringen skett genom lån och ägartillskott från tidigare ägare och personer i ledande ställning.

Räntorna på banklånen löper med låg rörlig ränta och under 2010 har AB betalt knappt 50 miljoner kronor i ränta till banken.

Ägarlånet löper med fast ränta uppgående till 15 % under en längre tidsperiod (mer än fem år). Räntan på ägarlånet har under 2010 uppgått till drygt 100 miljoner kronor. Såvitt Skatteverket erfar beskattas inte denna ränta hos det långivande koncernbolaget på Jersey. Räntan betalas inte kontant utan läggs till skulden. Detta innebär att skulden ökar efterhand som räntebeloppen ackumuleras, vilket medför att ränteutgifterna kommer att fördubblas under en femårsperiod.

Holdingsbolagen har registrerats med räkenskapsår med bokslut per den 30 april. Så har också skett avseende de rörelsedrivande apoteksbolagen. Det första räkenskapsåret har därmed avslutats den 30 april 2010. Räkenskapsåret har därefter ändrats till kalenderår vilket innebär att ytterligare ett bokslut har skett den 31 december 2010. Härigenom har koncernen redovisat två bokslut och två

PROMEMORIADatum
2012-04-27Diarienummer
131-296639-12/113

taxeringar under 2010. Räkenskapsårsbytet har medfört att vinster som uppkommit under den senare delen av 2010 (1 maj – 31 december 2010) inte blivit föremål för beskattning. Bakgrunden till detta förfarande framgår av avsnitt 5.1.3 ovan.

6 DISKUSSION**6.1 Avviker välfärdssektorn från övriga delar av näringslivet?**

Vårdkoncernen Capios finansdirektör har i tidningsintervju uttalat att Sverige är ett skatteparadis⁵. En viktig hörnsten i detta är att Sverige har en obegränsad avdragsrätt för räntor, med undantag för internlån som tillkommit vid en intern andelsöverlåtelse. Den obegränsade avdragsrätten för räntor vid externa förvärv leder till att riskkapitalbolag och andra aktörer kan bygga upp lånestrukturer av det slag som beskrivs i avsnitt 5.1.1 ovan. Detta används mycket frekvent inom hela näringslivet, även ibland av svenskägda koncerner, vid företagsförvärv. Metoden fungerar lika bra vid förvärv av nya bolag inom etablerade koncerner. Förvärven av välfärdskoncerner avviker inte från hur förvärv arrangeras i övrigt inom näringslivet.

Liksom vad som gäller för riskkapitalförvärv i övrigt lämnas ägarlånen nästan uteslutande från koncernbolag som är placerade i Luxemburg eller på kanalöarna Jersey eller Guernsey. Detta är ett väletablerat sätt att helt undvika beskattning på de räntor som betalas av de svenska bolagen.

Vad avser koncerner inom välfärdssektorn är bedömningen att ägande via riskkapitalfonder är vanligare än inom näringslivet i övrigt. De flesta av alla stora koncerner inom vård, omsorg, skola, apotek m.m. kontrolleras av riskkapitalbolag. Ett undantag från detta är några koncerner som ägs av ett svenskt investmentbolag, som dock har samma möjligheter att genom lånestrukturer minimera bolagsskatten. Ett annat undantag är två apoteksbolag, som ingår i internationella koncerner med huvudägare i Tyskland respektive Finland. Ingen av dessa koncerner har några ränteupplägg.

Frågan om varför riskkapitalbolagen är så aktiva när det gäller välfärdsbolagen är inte självklar att besvara. Verksamheterna inom välfärdssektorn har normalt låg risk och goda kassaflöden samtidigt som det är en ny expansiv bransch med hög förändringstakt och täta ägarbyten. Detta kan passa riskkapitalbolagens affärsidéer. Lånestrukturerna med ränteavdrag är också ett utmärkt instrument för att se till att vinsterna inte blir beskattade. Riskkapitalbolagen har en fördel av att kunna göra ränteupplägg som andra intressenter har svårare att genomföra. Därmed kan riskkapitalbolagen bjuda över andra aktörer vid förvärv av

⁵ Dagens Industri den 7 oktober 2011

PROMEMORIA

Datum
2012-04-27Diarienummer
131-296639-12/113

välfärdskoncerner. Det kan tilläggas att förändringstakten är hög och att minst tre välfärdskoncerner övertagits av riskkapitalbolag under 2011. Dessa har ännu inte kunnat utredas.

En delförklaring till riskkapitalbolagens intresse för skattefinansierade verksamheter är säkerligen det faktum att Sverige är ett av de länder där verksamheter inom vård, omsorg och skola avreglerats mest. I en artikel i Veckans Affärer "Världens mest avreglerade välfärd"⁶ beskrivs avregleringen inledningsvis på följande sätt:
"Sverige har på kort tid blivit ett av världens mest avreglerade länder för välfärdstjänster. Ingen annanstans i världen är det så lätt att starta friskolor, bedriva äldreomsorg och köpa sjukhus."
Av artikeln framgår vidare att det i Sverige inte finns regleringar som begränsar möjligheterna att vinsterna förs ut från de skattefinansierade verksamheterna till utländska ägare, oavsett om det sker till skatteparadis eller på annat sätt. När det gäller skolverksamhet är Sverige i princip ensamt om detta. Detta leder till att även utlandsstyrda riskkapitalbolag och andra utländska ägare visar stort intresse för svenska bolag som arbetar inom vård, omsorg och skola.

En preliminär bedömning visar att ägarlånen vid riskkapitalbolagens förvärv är ovanligt stora jämfört med riskkapitalförvärv i övrigt. Normalt utgör ägarlånen mellan 20-40 % av den totala finansieringen, medan andelen ägarlån vid förvärv av välfärdskoncerner i en del fall överstiger 50 % av finansieringen. Orsaken till detta är oklart. Av de undersökta koncernerna uppgår de årliga ränteavdragen avseende förvärvslån till ungefär 2,8 miljarder kronor, varav räntorna på ägarlånen uppgår till cirka 1,9 miljarder kronor. Detta är en preliminär uppgift där uppgift saknas för några koncerner.

Räntenivån på ägarlånen ligger möjligen något i underkant jämfört med riskkapitalbranschen i övrigt. Av undersökta förvärv, där uppgift finns om räntenivån, ligger den på 15 % i fyra fall, 11-13 % i fem fall och 9-10 % i fyra fall. I fyra koncerner är räntenivån betydligt lägre, Stibor + 1-2,5 % och 3 %. Två av dessa koncerner kontrolleras inte av riskkapitalbolag.

När det gäller utnyttjande av förkortade räkenskapsår för att få maximalt skattemässigt utbyte av ränteavdragen under förvärvsåret bedöms frekvensen vara något högre jämfört med förvärv i allmänhet. Åtta av de undersökta koncernerna har utnyttjat denna möjlighet. Största nyttan av detta upplägg är om förvärven sker i början av ett räkenskapsår för den köpta koncernen.

⁶ "Världens mest avreglerade välfärd", Veckans Affärer, 9 februari 2012

PROMEMORIADatum
2012-04-27Diarienummer
131-296639-12/113**6.2 Risktagande och lönsamhet**

Verksamheter inom omsorg, vård och skola har normalt stabila och säkra intäkter över konjunkturcyklar. Det som kan innebära risk är att verksamheten inte får tillräckligt med patienter eller elever, alternativt att uppdrag avslutas. I årsredovisningar poängteras ibland att bolagen har ett lågt risktagande.

Privatiseringen av skattefinansierade verksamheter är under utveckling och det sker en stark expansion inom såväl omsorg, vård och skola. Ett mindre antal mycket stora koncerner har en stark ställning på marknaden. Det finns dock ett stort antal välfärdsbolag som ägs av ett fåtal personer. Sådana bolag är attraktiva för de stora koncernerna och det kan konstateras att det förekommer en hög uppköpstakt avseende de mindre företagen.

Det bör poängteras att de riskkapitalförvärv som sker inom välfärdssektorn normalt inte avser riskinvesteringar i egentlig mening där satsning sker på groddföretag och liknande företag som behöver kapital för en osäker och riskfylld verksamhet (venture capital). I stället är det oftast fråga om s.k. buy-outs av etablerade verksamheter med välprognostiserade kassaflöden. Detta är fallet även vid förvärv av enskilda skolor eller vårdcentraler.

Den preliminära bedömningen vid kartläggningen av välfärdskoncernerna är att det inom många sektorer av välfärdssektorn finns en god lönsamhet, inte minst gäller detta inom assistansverksamheten. Ett exempel på detta är en assistansverksamhet, som byggts upp av två personer vilka tillsammans med andra investerare sedan sålt verksamheten vidare till ett riskkapitalbolag. Vinsterna på mer än en miljard kronor har obeskattade förts till egna bolag i Luxemburg, vilket ifrågasatts av Skatteverket.

6.3 Konsekvenser av den föreslagna räntelagstiftningen från 2013

I avsnitt 4.2 ovan beskrivs kortfattat reglerna för de begränsningsregler för räntor som gäller nu. Regeringen har i mars 2012 lämnat ett förslag till nya regler inom detta område som föreslås gälla från 2013⁷. I promemorian konstateras att det trots begränsningsreglerna från 2009 finns stora möjligheter att undgå bolagsbeskattning i Sverige genom skatteplanering med hjälp av ränteutgifter. För att skydda den svenska bolagsskattebasen föreslås därför att ytterligare begränsningsregler avseende ränteavdrag införs.

Den viktigaste ändringen är att de regler som gäller sedan 2009 utvidgas till att gälla ränteutgifter avseende alla skulder inom en koncern. Detta innebär att även ränteavdrag på interna skulder som upptagits vid externa förvärv av andelar, ex. vid riskkapitalförvärv, kan vägras. Om det långivande koncernföretaget beskattas

⁷ PM Finansdepartementet "Effektivare ränteavdragsbegränsningar" 22 mars 2012

PROMEMORIADatum
2012-04-27Diarienummer
131-296639-12/113

med mindre än 10 % kan avdrag för räntorna bara medges om bolaget kan visa att förvärvet och skulden är huvudsakligen affärsmässigt motiverade. Skatteverket ges också möjlighet att vägra avdrag för ränteavdrag även om långgivaren beskattas med minst 10 %, men då bara om Skatteverket kan visa att förvärvet och skulden inte är övervägande (> 50 %) affärsmässigt motiverade.

Förmodligen kommer den nya lagen att leda till att räntan på ägarlånen normalt inte blir avdragsgill. Därmed kan ägarlånen med höga och obeskattade räntor komma att avvecklas. Företrädare för några riskkapitalbolag med investeringar i välfärdssektorn har redan uttalat att man avser att slopa ägarlånen. Framtiden får utvisa hur riskkapitalbolagen kommer att agera och hur effektiv lagen är.

6.4 Behov av ytterligare regleringar

Som beskrivits i avsnitt 5.1.2 ovan medför de stora ränteavdragen avseende ägarlån och banklån att ingen bolagsskatt normalt betalas. Om den nya räntelagstiftningen leder till att räntan på ägarlånen inte blir avdragsgill kan bolagsskatt komma att betalas i en del fall. Emellertid förblir ränteutgifterna avseende banklånen avdragsgilla. Om det blir någon vinst att redovisa beror på storleken på banklånen och vinsternas storlek.

Flera koncerner inom välfärdssektorn har i dag så stora ränteavdrag att de varje år betydligt överstigit de vinster som redovisas i de rörelsedrivande bolagen. Som uppgetts ovan har ett antal av de granskade koncernerna byggt upp skattemässiga förluster med sammanlagt ungefär 2,7 miljarder kronor. Dessa förluster kan obegränsat kvittas mot framtida vinster. Även om ränteavdragen på ägarlån tas bort kan förluster från äldre år samt ränteavdrag på externa lån ändå leda till att bolagsskatt inte betalas under överskådlig tid.

I Nederländerna finns sedan flera år en lagstiftning liknande den som föreslås träda i kraft från 2013 i Sverige. Man har dock i Nederländerna observerat att en sådan lagstiftning inte förhindrar att hela eller större delen av vinsterna hos den köpta koncernen ändå kvittas bort mot räntorna på de externa lånen. Det är själva förvärvs- och lånestrukturen i sig som är problemet, dvs. att koncerner köps upp för pengar som lånas upp i den koncern där vinsterna genereras. Man kan säga att man köper koncernerna för deras egna pengar (nu och i framtiden) samtidigt som skatteavdragen också placeras där.

För att komma till rätta med denna grundläggande skevhet har Nederländerna beslutat att införa en kompletterande lagstiftning som i korthet innebär att holdingbolagets räntekostnader inte får kvittas mot vinsterna i den köpta koncernen. Därmed medges inte heller ränteavdrag för banklånen. Denna lagstiftning innebär ingen generell begränsning av avdragsrätten för räntor på externa lån, utan den siktar endast in sig på räntor avseende förvärvslån.

PROMEMORIADatum
2012-04-27Diarienummer
131-296639-12/113

Nederländernas nya lagstiftning har väckt uppmärksamhet hos andra länder i Europa och redan har Frankrike för avsikt att införa en liknande lagstiftning.

Det kan nämnas att regeringen i början av 2011 gett företagsskattekommittén i uppdrag att göra en bredare översyn av reglerna om ränteavdrag och även särskilt se över frågan om de befintliga ränteavdragsbegränsningsreglerna även bör omfatta externa lån.

7 SLUTSATSER

Mycket kortfattat kan de preliminära slutsatserna av skatteplanering med ränteavdrag inom välfärdssektorn summeras enligt följande.

- De flesta företag som kan hänföras till välfärdssektorn driver verksamheten i fristående företag som inte ingår i en koncern. Dessa företag och även helsvenska koncerner bedöms inte utnyttja räntor i skatteplaneringssyfte och har därför inte särskilt utretts.
- Utredning har påbörjats hos 23 koncerner med förmodad skatteplanering med räntor. De flesta av dessa, oftast kontrollerade av riskkapitalbolag, skatteplanerar med räntor. Nämnda koncerner står för knappt en tredjedel av den totala omsättningen hos välfärdsbolagen.
- Ägande via riskkapitalbolag bedöms vara vanligare hos koncerner inom välfärdssektorn än vad som är fallet inom näringslivet i övrigt. De flesta av de stora koncernerna inom vård, omsorg, skola, apotek m.m. ägs av riskkapitalfonder.
- Vid riskkapitalfonders förvärv av vårdkoncerner byggs lånestrukturer upp med mycket höga skulder, såväl ägarlån som banklån, vilket leder till att vinsterna hos de rörelsedrivande bolagen reduceras helt eller delvis.
- Det bedöms att riskkapitalbolagens investeringar inom välfärdssektorn innebär ett större utnyttjande av ägarlån än vad som avser riskkapitalbolags investeringar i övrigt.
- Vid flera av förvärven har utnyttjats förkortning av räkenskapsår vid förvärvet för att få optimal skatteeffekt av ränteavdragen redan under förvärvsåret.
- Alla de undersökta välfärdskoncernerna ägs av utländska juridiska personer, ofta baserade i Jersey, Guernsey eller Luxemburg, utom tre koncerner som ägs helt eller delvis av svenskt investmentbolag.
- Ägarlånen lämnas ofta från ägarbolag placerade på Jersey, Guernsey och i Luxemburg. Såvitt Skatteverket erfar beskattas räntan inte alls hos långivaren, trots att fullt avdrag medges i Sverige.
- De höga ränteavdragen hos de svenska bolagen inte bara eliminerar underlaget för bolagsskatten. I en del fall har skapats stora skattemässiga underskott som kan dras av under kommande år.

PROMEMORIADatum
2012-04-27Diarienummer
131-296639-12/113

- Två internationella koncerner inom välfärdssektorn med industriella huvudägare i Tyskland och Finland har inte etablerat ränteupplägg.
- Lånestrukturerna vid riskkapitalförvärv är inte lika lätta att bygga upp för andra potentiella köpare och därmed snedvrids konkurrensen vid förvärv.
- Den föreslagna räntelagstiftningen från 2013 bedöms ha en starkt återhållande effekt på ägarlån där ränta inte beskattas hos långivaren.
- Flera av koncernerna har betydande lån från banker och andra externa långivare. Räntan på dessa lån bedöms vara så betydande att en stor del av vinsterna ändå kan komma att kraftigt reduceras, även om avdrag inte medges på ägarlån. I dag är beskattningen av en koncern helt olika om den förvärvats av riskkapitalbolag eller om den exempelvis ligger på börsen. Om en mer neutral beskattning är önskvärd måste även ränteavdrag på externa lån vid förvärv innefattas i regelsystemet.